

Izhaja po
dvakrat na mesec v Ljubljani,
kedar ga prebere
in ne konfiscira policija.

v lažnjivi obleki.

Vrednik Jakob Aléšovec.

Veljá celo leto 3 gld.,
pol leta 1 gld. 50 kr. in četrt
leta 80 kr.
za vsacega brez ozira.

Posamezne številke se dobivajo, če jih kaj ostane, po 15 kr. v administraciji „Za vodo“ hiš.-št. 250 v drugem nadstropji na ulice.

Kdor ga bere in ga ni kupil, se bo, ako se zasači, ostro kaznoval.

Vse za narod, omiko, svobodo!

Pesem možiceljnov, ki so na Štajarskem pogoreli in na Kranjsko prišantali.

Mi za narod vsi gorimo,
Dok od njega kaj želimo,
Narod Nam je prva stvar.
Dok srcé Nam v prsih blje,
Dok se v grlo vino lije,
Le za narod Nam bo mar.

Kjer Naš zárod,
Tam je narod
Le za to, da Nas časti,
Ter mandate nam deli.

Radi bili bi poslanci,
Nam diše polití žganci,
Tudi „banke“ nam diše;
Če nas narod ne spoštuje,
Drugim službe podeljuje,
Potlej, narodnost, adjé!
Pokazali bomo rep:
„Vse za čast, živót in žep!“

Za omiko Mi smo vneti,
Prav tominjski znamo kleti,
Da se iskre kažejo.
Kdor le moli, ni omikan,
„Far“ nikakor ni olikan,
„Stari“ radi lažejo.

Za omiko
In oliko
Ljudstva Nam edino mar,
Ki ga v sponé kuje „far“.

Kedar ljudstvo se izdrami
Ter potegne jo Na Nami,
Da voditelji smo Mi, —
Takrat bo na svetu „fletno“;
Mi pa bodemo prevzetno
Gospodarili, le Mi.
Mar ni naš pregovor lep:
„Vse za čast, živót in žep?“

Za svobodo se poteza
Naših mož, junakov zveza,
Da vročine se poté.
Vsak svoboden mora biti,
Ali se pod zemljo skriti,
Al odnese naj peté.

Kajti „mladi“
Vsi smo radi.
Kjer očeta šibe ni,
Ki nerodnežem proti.

Za svobodo smo se bili,
Ko smo v šolah se učili,
Nam učitelj bil trinóg.
Nam svobodno mora biti
One z blatom oškropiti,
Ki ne ližejo Nam nóg.
Toraj dober Naš je sklep:
„Vse za čast, živót in žep!“

Vse za narod in omiko
Ter svobodo Nam veliko, —
To Nam geslo bode zdaj.
Kdor čez Nas pa kaj zabavlja,
Naši veri se ustavlja,
Naj pobere v drug se kraj.

Nam je vera
Stara Jera,
Ki se čmeri vedno le.
Če kdo k maši fej gre.

Kdor omikan, ne veruje,
Kar iz lece v cerkvi čuje,
Vse to so mu čenče le.
Nam svobodno mora biti,
Kar le hočemo storiti;
Nam se braní nič ne sme.
Naši pesmi bodi sklep:
„Vse za čast, živót in žep!“

„Brencelj.“

Pavliha gre k razstavi na Dunaj.

(Dalje.)

Toraj trčiva in jaz izpraznim svojo kupico, moj sosed pa le pokusi, potem jo postavi na mizo.

„Ej,“ se oglasi zopet jaz, „kako je to, da ne izpraznite kozarca? Saj veste, da je pri nas taka navada in se tudi spodobi, da človek takrat, kedar napije komu ali na zdravje kake mu posebno priljubljene stvari, svoj kozarec do zadnje kapljice izprazni. Ali Vam domovina Kranjska ni dosti draga, priljubljena stvar?“

„Pač, pač,“ hiti mi odgovoriti, „kaj pa, da mi je; najdražja stvar na svetu mi je domovina Kranjska, to se razumi po samem sebi, toda vino to mi je preslabo; tako slabo se mi zdi, da ga še na zdravje domovine kozarec piti ne morem. Ali mi bo moj sorodec zameril, ako si pridržnem naročiti steklenico boljšega, vsaj tacega, da bom mogel tudi jaz na zdravje najine domovine kozarec do dna izprazniti?“

„Zakaj bi zameril, ha, ha!“ pravim jaz, „saj je tako pri nas navada, da takrat, kedar se snideta na tujem dva ali več Kranjcev, vinska terta ne toči najbolj grenkih, ampak preliva le bolj sladke ali še celo najslajše solze.“

„Haha“, se nasmeja moj sosed, „moj sorodec je celo pesnik, kakor kaže s svojim govorjenjem.“

„No, no, pesnik ravno nisem,“ mu odgovorim, „pač pa še precéj dober pevec. Sem že marsiktero zakrožil. Posebno ena od Vodnika mi je všeč.“

„Aha, od Vodnika, to je tisti junak, ki je toliko Turkov pobil? Že vem, mi je znano.“

„Kaj? Da bi bil Vodnik Turke pobijal? O, — o sorodec, sram Vas bodi. Kranjec je, pa ne vé, da je bil Vodnik pesnik, prvi naš pesnik.“

Mož hitro sprazni svojo kupico, da-si s slabim vinom napolnjeno, potem pravi s smehom:

„Ho, ho, vjel sem Vas, sorodec. Veseli me, da sem naletel na olikanega, izobraženega sorodca, da-si je kmečkega stanu. Menite, da jaz res nisem vedel, da je bil Vodnik prvi pesnik Hrvatov?“

„Ne Hrvatov,“ pravim jaz.

„Ne, ne, Kranjcev, sem hotel reči,“ pravi moj sosed; „človeku se po tem slabem vinu vedno jezik zaletava. Natakár, steklenico boljšega, že veste.“

„Tudi samo Kranjcem ni Vodnik pel,“ pristavim jaz, „ampak Slovencem sploh. Saj veste, kak razloček je med Kranjci in Slovenci, ne?“

„He, he, domorodec, kdaj že to vem! Kaj mislite, da se nič ne brigam za to, kar se godi v moji domovini, da-siravno sem daleč od nje in je nisem videl od mladih nog. Pač, pač,“ se popravi, „pred tremi leti menda sem bil enkrat v Varaždinu. Pa se je že vse spremenilo.“

„Če ste bili v Varaždinu, ste Kranjsko videli le memo grede ali skož daljegled,“ pravim jaz in si prižigam vnovič nabasano pipo; „Varaždin je daleč doli na Hrvaškem.“

„Ej, res je,“ pravi nekako nevoljen in natoči mojo in svojo kupico do vrha iz steklenice, ktero je bil natakár ravnokar prinesel. Potem vzdigne kupico, vstane in pravi:

„Na najino prijateljstvo! Izprazniva kupico, na najino zdravje.“

„Že velja, izprazniva jo,“ se odrežem jaz, vstanem, izpijem in postavim kupico narobe na mizo. To stori tudi moj sosed, potem natoči vnovič in pravi:

„Zdaj pa meniva se o drugih stvareh. Kako Vam je všeč Dunaj?“

„Tako, tako,“ odgovorim, „lepo je in ni, kakor se hoče ali primeri. Jaz, na priliko, dozdam nisem z Dunajem nič kaj zadovoljen.“

„Še niste dosti znani,“ mi odgovori, „morate dalje časa tukaj biti, potem ne boste hoteli domu, tako Vam bo všeč. Meni je tu vse na vso moč dopadljivo.“

Jaz hočem odgovoriti, pa ravno stopi nekdo skozi vrata,

se ozira po sobi, gre potem naravnost proti najini mizi, naju pozdravi in se vsede ter zahteva merico vina. Na to si obriše čelo in reče z zelo trudnim glasom:

„Strašno vroče je na Dunaji. Pri nas v hribih take soparice ne poznamo.“

Ste mar iz hribov?“ ga nagovori moj sosed.

„Da, iz štajarskih hribov sem,“ odgovori tujec.

„Pa se preveč gosposko nosite, če ste iz hribov,“ opomnim jaz. „Pri nas imajo hribovci kratke hlače, kratke suknje in visoke čevlje, kakor mene tu vidite.“

Pri teh besedah se razprostrem, da me vsega vidi. V tem pa tudi zapazim, da ga moj sosed pod mizo dregne. Ko pa moj sosed vidi, da sem to zapazil, pravi naglo tujcu:

„Ne zamerite, če sem Vas dregnil. Mi je ravno roka spodletela iz mize.“

„O nič ne dé,“ pravi oni in pije. Potem se obrne proti meni.

„Da odgovorim na Vašo opombo,“ pravi, „tudi pri nas se nosijo kmetje skoro tako, kakor Vi, toda jaz nisem kmet, jaz sem oskrbnik na graščini bogatega grofa, ki me je poslal v dunajsko razstavo, da bi tu kaj videl, kar bi mi bilo pri gospodarstvu koristno.“

„Na ta način smo se tukaj trije po naključji najdlji, ki smo vsi tujci,“ pravi prvi moj sosed, potem pogleda na uro in pristavi: „Še le osem! Kako dolg bo še večer! Meni je že zdaj skoro predolg, ker imam navado, pozno iti k pokoju.“

„Tudi jaz imam to navado,“ pravi novi tujec, „in prav v zadregi sem včasih, ker ne vem, kako bi si pregnal na večer dolg čas.“

„Vesta kaj, prijatelja,“ reče prvi in se naslone na mizo, „kaj ko bi malo zaigrali, le za kratek čas, se vé, na pr. „cvik“, „bank“ ali pa „tarok“? „Kaj pravite, sorodec?“ se oberne k meni.

Jaz sem bil ves čas molčal in poslušal ter oba opazoval. Zdaj pa se primaknem bliže k mizi in odgovorim:

„Zakaj ne? Saj tudi mi Gorenjci včasih malo kvarte vržemo.“

„Hm,“ se oglasi novi tujec, „jaz sicer že več let nisem imel karte v roki, tudi dobro ne znam, pa za kratek čas že še igram, bosta imela pa malo potrpljenja z mano.“

„Tudi jaz nisem igravec,“ se oglasi zopet prvi, „toraj smo si vsi enaki. Kaj bi pa igrali?“

„Jaz mislim, da bi malo „začvikali,“ ne?“ pravi drugi.

„Te igre jaz ne znam dobro,“ rečem jaz, „rajši igraymo „tarok“, „topati“ v treh že malo znam.“

„Dobro!“ se oglasita oba in prvi pokliče natakárja, in ukaže prinesiti karte.

„Po čim bomo igrali?“ vpraša drugi.

„I, no, jaz mislim, po tri krajcarje „trojko“, kakor sem že navajen,“ rečem na to jaz.

„Ej, po šestici „trojko“ mislim, je krajši in lažji račun,“ se oglasita drugi.

„Moja navada ni, visoko igrati,“ prične prvi, „pa po tri krajcarje je vendar prenizko. Človek nima pravega veselja.“

„I, no, naj pa bo,“ pravim jaz, in neka misel mi šine v glavo.

„Po deset krajcarjev toraj,“ pravi drugi in jame mešati karte. „Vzdignite, prijatelj!“

Jaz vzdignem in drugi tujec deli, igra se začne. V prvi igri že sem vlekkel od vsacega po 50 krajcarjev, karte so mi hodile strašno lepe, vedno „dvojke“, in še „solo“ sem igral, tako da sem imel pred sabo brž kakih pet goldinarjev, še menda čez. Toda pazil sem pa na oba, da si nista mogla nič kazati. Tudi se mi je zdelo, da mnogo slabši igrata od mene. Vendar me vse to ni motilo, jaz sem že vedel, kaj bom storil.

Naenkrat deli moj prvi znanec in igra na to „enojko“, za njim deli moj drugi znanec in igra na to „dvojko“; pla-

čati mi je bilo še čez en goldinar obema. Zdaj bi moral jaz deliti, drugi tujec potisne karte k meni.

„Hvala lepa, gospoda,“ pa pravim jaz, vstanem, pobrem denar in vzamen klobuk. „Okoli pet goldinarjev imam dobička, dosti je, več nočem dobiti, zdaj grem spat. Lahko noč!“

Na te besede skočita oba kviško in me gledata, kakor zabodena vola.

„Kaj? To ni lepo, to je prav grdo, da greste,“ kričita oba enoglasno.

Jaz se obrnem še enkrat nazaj in rečem:

„Lepo ali grdo, vjel sem vaju. Mislita, da je Gorenjec res tako zabit, da bi šel vsakemu Dunajčanu na limance?“

„Kdo je Dunajčan?“ prašata oba.

„Jaz ne, pač pa vidva oba. Mislite Vi, ki pravite, da ste na Kranjskem rojeni, da Vam bom jaz to verjel, če tako dunajsko govorite in ne veste, kaj je Vodnik ali Radoljca? In Vi, ki hočete biti hribovec, ste znani s strežajem tu, kar sem ravnokar zapazil, ker Vam je denar posodil? O, o, tako zabit Kranjec ni, da bi ne bil precej spoznal, med kaka tiča je zašel. Menita, da nisem še nikdar nič slišal ali bral o goljufivih igralcih?“

„Kaj govori, kaj? O goljufivih igralcih?“ začneta oba rohneti in skočita k meni.

V tem hipu se oglasi gospod, ki je prej sedel meni za herbtom pri bližnji mizi:

„Ho, ho, počasi, potepuha! Dolgo sem Vaju že sledil. Le z mano in sicer mirno, drugače bi moral poklicati pomoči.“

Jaz se ozrem po govorniku in spoznam enega tistih skrivnih policajev, ki sem ju pri policiji videl. Moja tovarša postaneta bleda ko zid in skoro otrpnela, pa le en trenutek, potem skočita proti vratim in ob enem zgrabita dva druga, ki sta prej tudi blizo sedela, skrivnega policaja, toda jaz primem enega za vrat in ga pahnem, da podere bližnjo mizo in pade čez njo, drugega pa počim okrog ušes, da se je kar zavrtil. Oprosteni policaj pa brž skoči za onima, ki sta ravno skozi vrata pobegnila, zapiska pri vratih in teče za bežečema.

Tudi jaz hitim za njim, pa nisem še pri vratih, ko me nekdo zadej za vrat zagradi in drugi s stolom po glavi mahne, da so se kar iskre pokazale mi v očeh. Pa kranjska čepinja je trda, tudi je bil moj kastór nekoliko odnesel mahljej, zato nisem padel.

„Če je taka,“ pravim ves srdit, „naj pa bo. Jaz ali pa ti.“

Hitro popadem naj bližnji stol in vsekam v sredo med druhal, ki se je vame zagnala, da je šel stol kar hipoma v kose. Počilo je pa, kakor da bi bil vdaril na mehurje, in najmanj pet visokih klobukov ali pinj se je posedlo, da so bili komaj še pol palca visoki ali pa proti vsim štirim vetrovim zasukani. Na to nastane strašen hrup, vse sili v mene in me grabi, jaz pa sujem, peham, stresam ljudi od sebe in maham s pestjo, naj počim, kogar in kamor čem. Pa več pesov še zajca vjame, tako bi bilo šlo najbrže tudi meni, a hipoma se odpró vrata in pravi policaji nastopijo.

„V imenu postave! Kaj se tu godi?“ zagromi prvi, ki je vstopil.

Nekteri se brž potuhnejo in pobegnejo, a tisti pa, ki so po meni kaj po glavi dobili, ne dajo še miru in eden celó mene precéj krepko v rebra dregne, toda jaz ga brenem, da kar zastoka.

„Vi ste aretirani,“ zavpije prvi policaj nad mano, „boste šli z mano.“ Pri teh besedah me zgrabi za ramo.

„Kdo je aretiran? Jaz?“ se zaderem jaz na vso moč. „Moram prej vedeti, zakaj?“

„Boste že na policiji zvedeli,“ mi pravi ta, ki me je prijel, „le z nami!“

„Ne bom šel, ne!“ pravim jaz ves jezen, „nimam na policiji nič opvaviti.“ Pri teh besedah mahnem krog sebe, da policaji kar odleté, toda ti so kakor podgane, odleti, pa

se zopet prime in nazadnje sem moral vendar-le z njimi, ker jih je bilo preveč. Z mano vred so jih gnali še nekaj, med temi je bil eden celó zvezan. Na policiji me prašajo za ime, zapišejo vse, kar sem rekel, in ko povem, zakaj sem se začel pretepati, mi nočejo verjeti, rekoč, da se bo to vse že po pričah zvedelo; do jutri pa da moram na vsak način biti v policijskem zaporu.

„Prebita kapa, to je pa vendar več od vraga,“ pravim sam pri sebi. „Zmiraj pridem po nedolžnem v luknjo. O, da bi bil le enkrat že zunaj Dunaja, nikdar več me ne bo videl, ker tukaj ni drugega, kakor policija, potepuhi in lumpje.“

Bal se nisem dosti, a vendar je sitno, če je človek tako po nedolžnem zaprt.

Pa sem zopet enkrat v luknji spal na trdih deskah z bolečimi me udi; najbolj me je bolela glava, ker me je bil tisti s stolom precej dobro vsekal. Spal sem presneto malo.

Kaj se je drugi dan z mano godilo in kako sem prišel iz policijske luknje, bom povedal drugi pot, če bomo vsi še živi.

Krišpin Krišpovič.

Kajti če je kdo, naj bo kdorkoli in kakoršne vere koli se biti predrzne, poslan v kak koli kraj iz tistega daljega namena, da bi tistemu, ki ga je poslal — naj že bo, katere vere hoče — poročil resnico o tem, kar je videl; če je bilo namreč tistim, ki so ga poslali, na tem v najprvi vrsti ležeče, da zvedo tisto, kar se je res godilo, ne pa marveč ali skoro zgolj le tisto, kar bi se takemu poslanemu poročevalcu — bodi si z dobrim ali slabim namenom — kar iz jasnega izmisliti si blagovolilo.

In iz tega poročevalskega stališča dolí mi je danes, ko se je po vsakovrstnih časnikih — podkupljenih in nepodkupljenih — že mnogobrojno pisarovalo o tistem znamenitem Mošnjakovem shodu v Postojni, govoriti hvalevredni predmet, da se svetu natoči pravo, izvirno, nežvepleno vino katerega pa dozdam niti „Novice“, niti „Narod“, niti nobena nemčurška krčmarica ali krčmar, kakor ta „Laibacherica“ in „Tagblatt“, pričakovajočemu in radovedne žeje zejajočemu slavnemu p. t. berečemu občinstvu natočiti in podati niso priložnosti porabiti hoteli.

Nego jaz sem tisti resnicoljubni in vsakakoršne goljufije ali mešanja vina boječi se krčmar, ki bom vsem, kateri so prave, nepopačene resnice lačni in žejni, natočil iz ravno tistega sode, katerega sem taisti dan, ko je dr. Mošnjak v Postojni obhajal samega sebe in samemu sebi napijal „na zdravje“, v vso prej prazno notranjo okroglost svojega poročevalnega sode do vrha nalil z ravno tistim pravim naravnim vinom, kapljico resnice v kozarec, se reče, ne vsakemu, ampak svojim znancem ter tistim, ki so zdaj pristopiti k moji že več let se zabavajoči družbi pogum imeli.

Namreč prišli ali marveč pripeljali ali še bolje: privlekli smo se po dobrosti tiste slavno znane soparne moči v Postojno, katera prvič ni mogla nič za to, da smo prišli, marveč pripeljali ali še bolje: privlekli se mi v to Postojno, da-si do danes še nikjer koli ni bilo brati besedi tega pomena, da bi bila ta Postojna kje se pritožila zaradi

tega prihoda, marveč pripeljanja ali še bolje: privlečenja naših toliko slavno, kolikor slabo znanih in imenitnih osebobobnosti; drugič je ta Postojna tako čudno tiho stoječe in po hišah in poslopjih nasajene narave, da bi ne bila mogla celó nič reči, ako bi bila tudi poskušala, ker tam doli tako ne govore kraji, ampak ljudje, kateri se po v teh krajih sezidanih hišah prebivati nikakor ne branijo, marveč so še površno strašno hudi, če bi jih kdo iz tistih poslopjij preganjati se podstopiti predrznil.

Značajno, kakor zmiraj, pripeljemo ali prav za prav po razsodbi zadnje naravo- in jezikoslovne sodnije privlečemo se v Postojno: Na dvorokolu stopi k meni bradonosen, pod nosom braden človek pošteno-obsežnega trebuha in precéj slono-lastnih nog, me nagovori v tistem vlečecem se, štajarsko-zavitem jezikovanji in reče hudo-pogledno:

„Ali ste prišli iz volilcev-shodno- in toliko dr. Razlaga za državnega poslanca izbrati hotečega, kolikor Hohentwarta zametajočega glasovalnega namena?“

„A, potem ste Vi gospod dr. Mošnjak,“ pravim jaz, pripogajoč se in njemu roko poljubiti na videz namen imajoč.

„Vošnjak, Vošnjak,“ pravi režečih se ustnic; — „Vi ste gotovo eden mojih častiteljev, ker Vam moje ime še ni jeziko-gladko.“

„O, se vé da sem,“ pravim, možko se vstopivši, „jaz sem toliko jeziko-, kolikor naravo- in zgodovinoslovec —“

„To sem jaz tudi,“ mi hitro seže v besedo, „in izvrstno redno me veseli, da pridejo danes v to Postojno sami inteligentni možje. Prosim, poklonite se tukaj mojemu pajdašu, kateri takrat, kedar je posebno slabe volje ali ima tistega tudi Vam kot naše vere možu vsled pridnega izpraznovanja pive ali vina polnih posod v trebuhu rodečega se in pozneje, zlastno o ponočnih prostih urah, v možgane zlezečega se mačka, piše članuke v naš domači „Slov. Narod“, kateri ima, kakor Vam bo kot olikanemu človeku znano, namen, širiti moč moje hiše.“

Pravim jaz in podrsnem z nogo za priklonenja in svojo inteligencijo pokazanja voljo: „Moj izvanredno ponižni priklon dva čevlja globočine! Se počutite! Malo kraške burje, kaj ne?“

Pravi tisti s kisló nategnjenim obrazom in vse najbolj vedočimi žnabli: „Ta burja je izvanredno zdrave, omiko pospeševajoče hladnosti zavoljo pobiranja tistega klerikalnega prahu voljo, kateri se je vsedel palec debelosti vsled pomanjkanja čvrste in trdno krepke metle iz liberalne breze. Ino ta metla smo mi, to se reče moja velikost in tukaj obče spoštovanega dr. Vošnjaka vzvišenost, katerima se prikloniti v svoji ponižnosti je tukaj Vam čast imeti iz posebne najine vljudnosti dovoljeno.“

Se vnovič priklonem tri čevlje globoko in dr. Mošnjak, misleč, da mi je njegovih nog črno olikani čevelj poljubiti tim trdna, čim spoštljiva in galantna volja, mi pomoli svoj čevlj, marveč jaz se zasučem na levo in po tem mojim politično-političnem zasukanji je omenjeni čevlj razen dosežljivosti mojih ustnic.

Pravi zopet dr. Mošnjak: „Zdaj pa k zboru, gospoda, jaz sem že neizrečeno po poti in vročini zakrivljene trudnosti, bi prav rad zopet sedel na kakem prestolu politične važnosti.“

Kar mu jaz nikakor braniti v mislih imajoč stopam korakov politične dolgosti in ponosnosti tiko njega in onega vélikega politikovalca s černo-kislo zategnjenim obrazom proti Postojni doli in zapazim vsled svojega političnega okrog gledanja še več kmetov pol gosposkega oblačilstva.

Jih nagovorim prijaznega obraza: „Kam pa vi, možje kmečke podobe? Ali greste v Postojno iz živino kupovalnega ali na kegljišču vseh devet podreti hotečega namena?“

Se mi nasmeje eden, rekoč: „Vidi se, da nas poznate. Danes smo povabljeni v Postojno na kosilstvo, pojedinstvo in nič plačevalstvo, kajti najeti smo, da bomo povzdignili svoje izdatne glasove za tistega dr. Razlagoviča, katerega zavoljo vašega v Ljubljani domovanja gotovo bolje poznati priložnost imate, nego mi, ki se le na kegljiščih iz igrajalnega namena zbrati mogočnost najdemo.“

Si mislim tiho: „Aha, to so tisti veljavni možje, na katere tisti „Narod“ tako ponosen biti bahajoč zamore.“

Nego to sem si le tiho mislil, prevdarjajoč, da sem v tisti taki narodno-liberalni ali svobodni družbi, v kateri sme vsak, kdor koli, vse govoriti, karkoli se mu dovoliti sklene. Če bi se pa kdorkoli oglasil proti volji svobodoljubečih naprej poječih petelinov, bi se mu dobro prilegajoča narodno-svobodna zaušnica ali klofelnica kmalu za ušesa pritisniti blagovoljno utegnila.

Ino iz tega svojo kožo zdravo in neotečeno ohraniti hotečega namena sem jaz vso pot noter doli do tiste Postojne politično-pametno molčati se premagal. Na to moje politično-ozirno molčanje pristopi k meni dr. Mošnjak in me nagovori ustmeno s štajarsko-tekočim jezikom: „Ljubi moj Krišpin nekoliko politične zrelosti! Glejte tu sem in strmite; vsi ti tisoči, ki tukaj mrgole, vse to je moje ljudstvo.“

Pravim jaz iz ta izrek popraviti hotečega namena: „Jaz ne vidim mrgolečih tisučev, je le komaj 50 glav človeške podobnosti.“

Na kar on skoči hitrega jezika meni v besedo: „Nič ne dé, to ni tako. Vi niste časnikarskega poklica in prebrisanja. Tukaj je več tisuč mrgolečega ljudstva našega mladoslovenskega privrženstva nazočega. Skoz te moje časnikarsko poročevalne očali vidi se jih mnogobrojno število tisučerne množine. Le nataknite jih na svoj nos rodovinske posebnosti, in videli boste brezštevilo število z nami skoz goščavo in redkost iti hotečih državno-zbornih volilcev.“

Se jaz lepo zahvalim in se vsedem na za glasovajoče volilce pripravljene stol. Stopi dr. Mošnjak na tisti leseni oder in se dá po tisti od konca malo kujalni, potlej se pa vdajoči poti voliti za predsednika, se oberne k meni in pravi: „Veste, to je politični takt, da se človek, akoravno je že prej pripravil stol najvišje stopinje za podlago svojega lastnega života ali svoje lastne debelosti, in bi vsakemu, kdorkoli bi se na-nj vsesti predrzno podstopil, prekucnivši ga pomagal iz te častne stopinje, — vendarle za videza voljo brani od konca te časti in se dá prositi. To je tistih dopasti želečih mladih in starih žensk dobro skušena navada, ki se z eno roko branijo, z drugo pa že drže za tisto, kar se jim ponujati sem ter tje za galanterije voljo pozabiti ali opustiti ne sme.“

Pravim jaz na to: „Vi ste politikarskega poklica, to vam nikdarkoli odrekati se predrzniti najmanjšega vzroka imel ne bo.“

Po tej moji politični zrelosti razodevati namerjeni premissljeni opazki se začne volilno zborovanje tiste silne važnosti, katero se je tistemu „Narodu“ že tolikokrat povdarjati primerno zdelo, da si jaz kot omikano misleč človek lastnega prepričanja ne morem kaj, da bi ne spregovoril nekaj resnično poročevalnih besed o tem, tim bolj pa še o tistem Zarnika Ločanom za poslanca vsiliti namenjenem shodu v tisti smojko-znani Škofji Loki.

Ampak za danes je prepozno, tudi človek ne vé nikdar namenov tiste slavne c. k. policije, katera komaj čaka, da bi konfiskovala tega „Brenceljna“, če bi se jej le količkaj koli nevaren zdeti poskusil, kar pa nikdar, nikakorkoli ino nikomur koli braniti ne more, da si ga naroči, posebno zdaj, ko jaz poročilo o postonjskem shodu politične važnosti nadaljevati hoteti obljubim, ino ker se ravno to drugo polletje začeti nikakor ne premissluje.

Rešpehtarjova kuharica.

Zdej je svet ves čuden, na vsako vižo more kmal soden dan bit. Pa zakaj more bit kmal soden dan? Zato, k' bo pekel kmal tako poln, de ne bo šlo nič več duš noter. — Koker je zdej na svet, more bit več ferdamanih, koker jih je blo v turških vojskah. Pa sej pravjo, de ajd al nejeverniki ni vsak ferdaman, zato k' nekter ni imel legnat, de b' spoznal pravo vero; zdej pa ima vsak legnat, zavolj tega je pa res sam uržah, če jo ne ponuca in je polej ferdaman.

Glih zdej so se začel za vero špetirat, pa zakaj? To vam bom prec v gliheng povedala.

En oče je imel enga sina — se reče, imel jih je več, pa se le od enga andla —, ta sin je bil že v šolah strašno zleht in posebno k maši in spovdi ni nič rad hodil, zato, k' ni nič za vse to maral. Namest v cerkev je šel raj ke za Grad fernikolat al pa žogo bit in spovden cegalc je za kakšen zeksar od kterga kupil, de ni dobil drite v ziten.

Na to vižo se jo splazil skoz šole in je komej čakal tistga cajta, k' bo frej, de mu ne bo pod štrafengo zapovedan, v cerkev in k spovdi hodit. Se vé da mu lemenat ni dišal, zato je šel na Dunaj al v Zagreb — ne vem prav, kam — za dohtarja štedirat. Tam, se vé da, merkajo toko na šolarje in to je blo temu študentu — al je bil Tine al Jože — glih prov. Zdej mu ni blo treba več bati se spovdi, zato je klel, popijal, za babami letal in še druge unordnenge tribal, kolker se mu je ljubil.

K' je naredil vse prifenge in postal dohtar per enem drugem dohtarji — kar se menda prav: konceplent —, je šel kazat strašno jezo nad duhovni, k' so mu že koj v mladih letih toko nerad odvež dajal per spovdi. Potlej je pa tud vidil, de se velik ložej žvi brez strahu pred vestjo, da se človeku dela trebuh, če se postov ne ahta, in de katolška vera ne trpi, de b' se kar toko za ženskam letal in nečistost tribal. Zato je pa vrgel vero čez prag, de b' bil felih frej, pa ne samo to, ampak je zašafal tud drugim, de se morjo perjet glih te frajosti in duhovne zavreč; to je imenal en liberalizem al pa po slobenarski: svobodo.

Pa še dalje je šel s svojim bekêrengam, on je otel, de b' tud foljk tak postal, koker je on, in je rekel, de se to prav: gepildet al bildenga al po kranjsk: omika. To je lepa bildenga! Če bo šlo toko naprej, bo kmal začel pridegvat: Frajost in bildenga ne drlavbajo, de ima foljk cesarja, ampak se more sam regirat, al pa bom jest regiral. Bog nas vari takih frajarjov in bildengarjov!

Desglîh jest nisem štedirana, pa vender sem prec spoznala, kam vse to cila. Duhovne čjo zatret, de polej ne bo nobenga, ki b' jim grehe očital al pa rekel, de človk ne sme kar ke v en dan žvet, koker tista žvina, iz ktere je tist dohtar Tine na velk petek kermenatelec al bokštekelc jedel in glih cflajs, de so vsi vidli.

Ja, glih za vero gre, nej rečejo tist ta mlad Slobenarji, kar čjo; oni nimajo nič vere, polej b' pa rad, de b' jo tud drug ldje al foljk ne imel. Pa nej jo vzamejo, komur čjo, nam kuharcam jo ne bojo, jih že poznamo. Tist frejgajstarji pa naj poberó svoje cape, pa nej grejo spet nazaj ke, od koder so peršli, sej jih ni nobeden klical, mi že brez njih opravmo. To je moja majenga!

Proč z babjeverstvom!

(Nekaj člankov, kakor se bodo kmalu brali v „Slov. Narodu“ in „Tedniku“.)

— Več časa je v fari N. že suša bila in žgala poljske pridelke ter sadje na drevju. Ljudje so bili že skoro vsi obupani, in niso vedeli, kaj bi počeli. Kar jim svetuje nek slepar — pravijo, da je bil nek kaplan —, da naj gre vsa fara s procesijo na Šmarno goro in naj dá za dve maši. Lahkoverno ljudstvo res to stori in roma v najhujši vročini dve uri daleč, kjer je potem tudi pri maši. Se vé da to ni nič pomagalo, dežja vkljub župnikove in kaplanove maše ni bilo. Da bi si bilo neumno ljudstvo za tisti denar, ki ga je za maše tje vrglo, naročilo nekoliko iztisov „Naroda“ ali „Tednika“, kteri veljá toliko za pol leta, kakor ena sama maša, bilo bi to gotovo bolj pametno. Namesto da gredo s procesijo, naj bi se vsedli ljudje krog kake lipe in eden izmed njih naj bi jim bral „Tednika“, potem bi bili kmalu ozdravljeni babjeverstva.

Če greš na kmete, čuditi se moraš, kako deró ljudje v cerkev k maši, pridigi in krščanskemu nauku, ter poslušajo in še celó verjamejo, kar jim duhovnik iz lece pravi. Koliko časa potratijo s tem! Mar naj bi si naročili „Tednik“, ki je poln podučnih sestavkov in nauk, ki so kmetu bolj potrebni, kakor maša in pridiga.

Hodé po deželi naletiš pogosto na menihe, ki beračijo za svoje samostane pri kmetih. Kmet je z davkom že tako preobložen, potlej ga pa nadlegujejo še taki ljudje, ki se po samostanih masté brez vsega dela. Ako bi kmetje to, kar razdele med take silne, nesramne berače, hranili in prodali ter potem za te denarje naročili si „Tednik“, bi imela vsaka hiša svoj list in potem bilo bi na svetu kmalu vse drugače. Dokler pa „Tednika“ ni pri hiši, so odrpta babjeverstvu vrata do kraja.

Čuditi se mora res človek, da imajo vasi, v kterih so kmetje jako revni, vendar-le okinčane cerkve in velike zvonove. To vse je popolnoma nepotrebno. Če bi tako yas le deseti del tega, kar dá po nepotrebem za zvonove, lesene podobe svetnikov itd. odločila za naročnino „Tednika“, bi ga imela lahko vsaka hiša in to bilo bi res lepo in koristno.

Stremajerjevi groši.

Iz zanesljivega vira pozvé „Brencelj“, da je za Štremajerjeve groše med drugimi tudi že prosil g. J. K., župnik v S. Izročil je svojo prošnjo nekemu paša-tu v tej-le obliki:

Slavno c. k. okrajno glavarstvo!

Vaši Visoki Milosti je menda še v dobrem spominu, da sem lansko leto slavne gospode deželne zemljiščine komisije prav viteško pogostil s kranjskim kostanjem, dolenskim drožnikom, in superfino teržaško kavo. Dalje Vam ne more biti neznano, da se te stvari v našem pustem, nerodovitnem kraju zamorejo dobiti le za dobre denarje. Zavolj tega se obrne spodej podpisani do slavnega glavarstva s preponišno prošnjo, naj mu blagovoli s svojim upljivim priporočilom izprositi od slavnega, Visokega Ministerstva podpore 500 f. — recimo: pet sto forintov — iz privoljenega zaklada za podpiranje revnih duhovnov, in nasljanja svojo prošnjo na sledeče razloge:

- 1) Je lansko leto svojo sestro omožil in ji obljubil izplačati 1000 f. dote v dveh obrokih; prvih 500 mora izplačati 1. avg. t. l.
- 2) Imajo nekteri kaplani vsaj trikrat tako dolge zlate urne verižice, kakor je moja. Sramotno bi bilo, da bi se dali v tem fajmoštri po kaplanih prekositi.
- 3) Je prodal podpisani binkoštni terek par volov za 300 f. Ker volk ne more biti sit in ovca cela, vóli v hlevu in denar v žepu, misli, da je spodobno in pravično, da si druge vole kupi za denar iz državne podpore, in

4) še posebno poudarja, da prišedši v R. ne hodi v tamošnji farovž, kjer se brezplačno jé. Marveč napravi vselej obligatno kosilo svojim dobrim prijateljem, katerim je posebno „zavezan“, (zakaj, že sami vedo), in so oče Cene letos poskočili z zeleniko za celih 40 kr. pri bokalu. Slavno c. k. okrajno glavarstvo naj blagovoli te pravične in skoz in skoz poštene razloge na znanje vzeti, ter me sl. ministerstvu priporočiti. Šampanjec je že naročen! S. meseca junija 1873.

J. K. *)
fajmošter, ne župnik.

Govor dr. Tineta Zarnika

pri zbornanem volilnem shodu (ali ka-li) v Škofji Loki.

Fantje! (Strašen hrup.) Ne zamerite, jaz sem tako navajen govoriti le študentom ali takim, ki niso še „možje“, da sem čisto pozabil, kje da sem. Tedaj: Možje! Danes Vas je doletela čast, kakoršne niste niti ne pričakovali, niti je niste vredni. V starem testamentu je, kakor Vam bo znano — dasiravno jaz na take reči dosti ne držim, Bog pošiljal Izraelcem preroke. Taki preroki so tudi zdaj prišli k Vam, namreč jaz, dr. Valentin Zarnik, dr. Vošnjak in mali prerok s širokimi ustmi Jurčič. Kar Škofja Loka stoji, je še ni doletela taka čast in je tudi ne bo. Izakega namena smo prišli mi v Vaše ne vredno mesto, Vam bo morda malo znano. Jaz se namreč hočem tako globoko ponižati, da sem pripravljen biti Vaš poslanec v državnem zboru, in sicer iz dveh vzrokov. Prvi je, da spoznam, da na Kranjskem ni višega, bolj učenega in za državno poslanstvo bolj sposobnega možaka, od mene, ki imam v peti desetkrat toliko pameti, kakor vsi drugi, ki se Vam ponujajo, skup. Nego jaz se Vam ne ponujam, jaz se le toliko ponižam, da sem pripravljen zastopati Škofjo Loko v državnem zboru. — Drug vzrok je ta: Jaz sem narodnjak in sicer samo in edino narodnjak ali „Narodovec“, to se pravi, jaz na vse drugo, na vero, na federalizem in enake prazne stvari, nič ne držim, jem meso tudi véliki petek in vse drugo kakor katekizem, farji itd. mi je „Schmarn“. In ker sem le narodnjak, hočem, da je vsak Slovenec le narodnjak in nič drugega in zarad tega bi se rad kazal in širokoustil tudi po Dunaji, kjer do zdaj „Narodovcev“ še niso videli. Ne verjamete, kako se me bo vsak ustrašil, kar tekli bodo pred mano, kakor pred všlim med-vedom. — To sem Vam hotel povedati, da veste, zakaj se tako ponižam, da se pripeljem v Loko, ktera pa zdaj ne sme biti več „Škofja“ Loka, ampak samo Loka, ker za škofo jaz ne maram. „Quis est ut Deus?“ prša nek svetnik ali sveto pismo, na katero pa jaz, kakor sem že rekel, nič ne držim. Jaz pravim: Kdo je, kakor jaz? Kdo se predrzne biti, kakor jaz? Jaz sem dr. Valentin Zarnik, komur ni enakega med Slovenci, ali kratko: Jaz sem — jaz.

Iz slovenske slovnice.

A. Kako pravimo tistemu, ki malo vé ali je tak, kakor božji volek?

B. Menda Jure.

*) Ne zamerite, gospod dopisnik, da sem od imén pustil le začetnice; kdor bo vgibal pravo ime, ga bo tako precej vgnil, če mu je mar za stvar. Nepotrebne prosilce bom posebno še pikal, potrebne pa obžaloval in naznanil, da se pri meni dobé očali za tiste kratkovidneže, ki ne vidijo zajca, kateri za Štremajerjevim grmom tiči. Meni so že vsi taki tiči znani, kateri so prileteli do zdaj pobirat prošó Štremajerjevo. Ako bo občna želja, da povém imena, jih bom povedal; zapisana so že. Ta sestavek naj bo le za svarilo onim, ki še do zdaj niso šli na limance. Če ne bo to nič pomagalo, bo treba zopet kake podobe. „Brencelj.“

A. Kako pa še bolj pomenljivo ali v drugi stopinji?

B. Jurče.

A. In v tretji stopinji, to se reče, če je tako človeče s svojo šopirnostjo in nevednostjo ali aroganco že smešno?

B. Menda: Jurčič.

Liberalno-svobodno.

V tožbi, katero je imel dr. Vošnjak z gosp. kaplanom Kljunom, je zahteval svobodomiselní dr. Vošnjak, da bi se gosp. Kljun obsodil na tri mesece zapora. Na! Dr. Vošnjak je svobodnjak in zarad tega, ker je svobodnjak, ne more drugače, kakor da hoče druge kar na tri mesece zapreti. Ali ni prav „lušten“ gospod ta dr. Vošnjak, he?

Doktor Vošnjak
Je svobodnjak,
Da malokterí tak.
Hoho!
Da malokterí tak.

Nedolžno vprašanje.

Gospod dr. J. Vošnjak, povejte mi, kako je zdaj, ko je bil gosp. Kljun obsojen? Za koliko se bolje počutite? Če sem se jaz, ko sem bil še otrok, kedaj ob kak kamen vdaril, in sem se zarad tega jokal, so pa prišli mati in so „hapcali“ tisti kamen, potem mi je bilo precej dobro. Ali boste Vi še jokali, ko Vam je sodnija popihala rano, katero Vam je gospod Kljun vsekal? Kaj ne, zdaj je že dobro, ko je bil gosp. Kljun „hapcan“.

„Brencelj“,
ki je bil tudi že „hapcan“.

„Brencelj“ piše.

Gosp. J. K. Da-si Vaša izdelka, pesem in povest, sta prav lična, ju vendar „Brencelj“ ne more porabiti, ker je pesem resnega zadržaja, povest pa obdeluje junaka „Baptisto“, kateri pa ni taka politično važna osebnost, da bi se je „Brencelj“ lotil. Potem bi bil možičelj še bolj ponosen na svoje neslane čenče. —

Cerkovniku iz Blok. Na Vaše vprašanje: če je res, da so tudi Vaš gosp. župnik prosili Štremajerjevih grošev, da-si imajo lep kup obligacij in dvoje najlepših volov Vašega okraja v hlevu, — naj Vam bo odgovor, da je to resnica. Pristavite, da Vas je skoro sram, biti cerkovnik pri župniku „beraču“, toda „Brencelj“ Vam ne more drugega reči, kakor, da bi bilo njega samega tudi sram, če bi bil cerkovnik pri takem „revezu“.

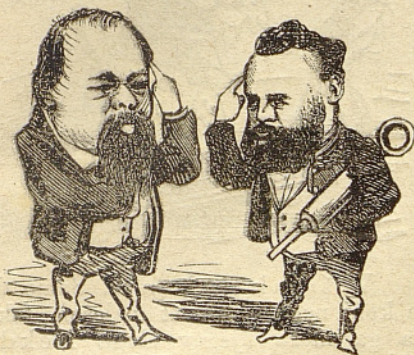
Drugim cerkovnikom, ki prašajo v ravno tej zadevi. Boste vse zvedeli. Le berite pazljivo!

Gosp. J. P. v Z. Če potrebujete psovk ali blata, s katerim se poštena narodna duhovščina ometuje, obrnite se do „Slov. Naroda“, on Vam bo imenoval vir, iz kterega vse to on dobiva. „Brencelj“ nima zaloge, ker je ne potrebuje. Morebiti ste se v napisu zmotili.

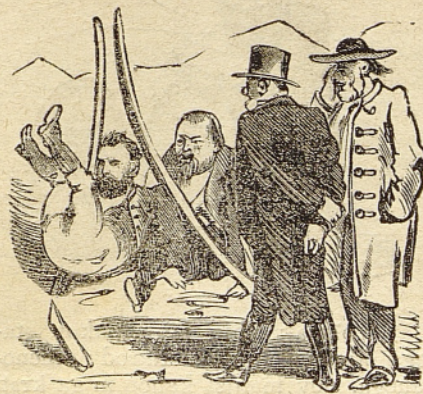
Gosp. J. K. v Št. P. Najprvo „Kravsovec“, potem Mladoslavenec; na ta način potlej, mislite, ni treba plačati dolžne naročnine. Prav je, iz sreča privoščim „Narodu“ vse „Kravsovec“, katerih ima že tako največ. „Kravsoveci“ podpirajo (?) vse slovenske časnike, pa kako!

Zarnik, Vošnjak, pa še nekdo.

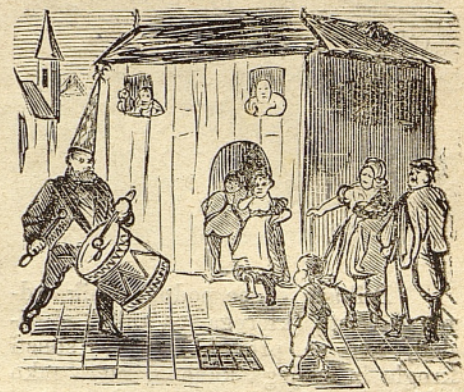
Jako zabavljiva povest, v kateri vse po vrsti gre in vsak svoje dobi, ki se pa vendar-le smešno konča.

Dr. Zarnik in dr. Vošnjak prideta do spoznanja samega sebe in do tega, da sta prav za prav malo več, kakor ljudje mislijo. „Nekdo“ pa še ne pride do tega spoznanja, zato ga tukaj ni videti.

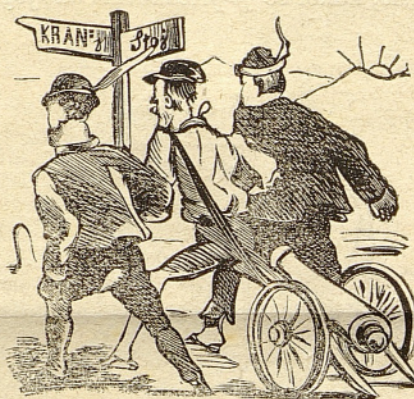
Dr. Tine: Ti hudič ti, Jože, ti so pretežki. Pomagajva drug drugemu zopet na noge! Na Štajarskem ni nič!

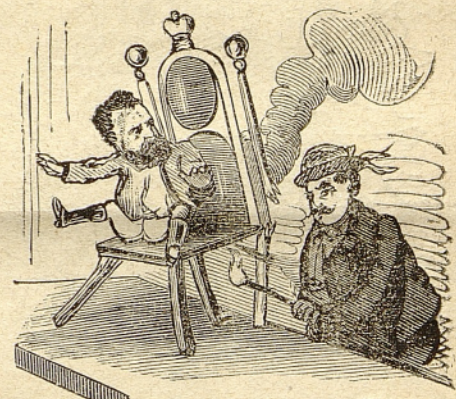
Vošnjak Jože se spomni, da se je bobnati učil. Toraj zbobna v Celji volilni zbor, kar napravi velik hrup, tako, da ga še otroci gledat gredo in matere svojo deco ž njim strašijo, kakor se tukaj vidi. Vendar imajo otroci rajši boben, kakor Vošnjaka.

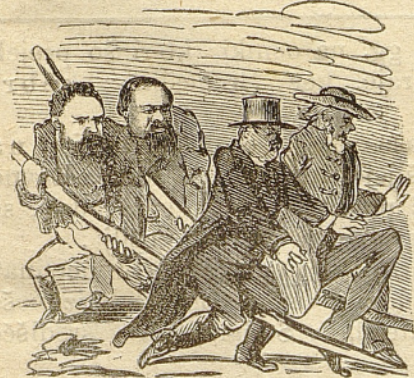
„Bobnati se mora, pa le ne preveč“. Dr. Vošnjak, spoznavši to, se uči vsak dan o prostih urah bobnati in „Brencelj“ misli, Bog vé, kaj da bo. Tukaj se vidi, kako se ga boji.

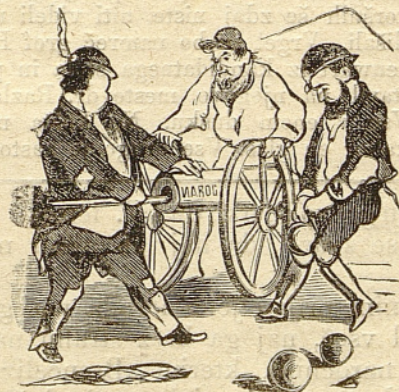
Zbor iz Štajarskega bežeče trojice: Zdaj v Ljubljansko mesto se podajmo In na Kranjskem svojo srečo poskušajmo; Ta „kanon“ pa le seboj vzemimo, Da ž njim prvake, farje postrelimo. („Lumpaci vagabund“ I. del 4 priz.)

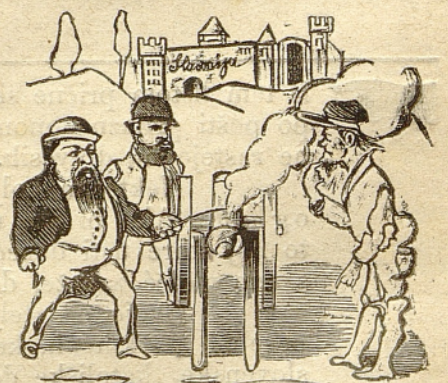
Ko je Vošnjak nekoliko svojih skupaj zbobnal, se vsede na kandidatski prestol, kar je jako prijetno, ko bi ne bilo „kmeta“ Vivoda, ki mu ravno v najlepšem trenutku malo pod stolom zakuri. As, Jože!

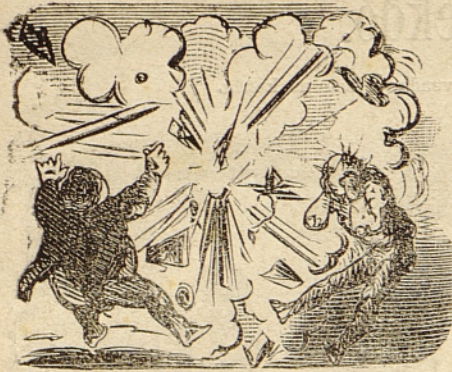
Dr. Vošnjak: Tine, veš kaj, farje in prvake morava prekucniti in spodriniti na Štajarskem. Le pritisni!

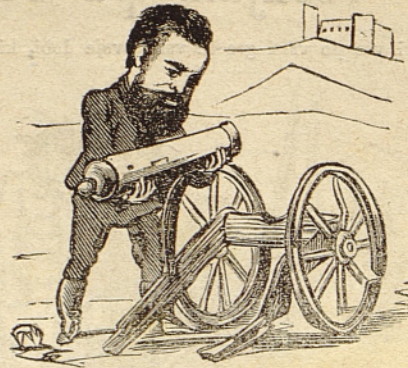
Tukaj se vidi, kako so „fajerberkar“ Nekdo in „gmajnarja“ Tine Zarnik in Jože Vošnjak basali svoj „kanon“ in streljali, da je bil strašen pok in dim. Tine si je pri tem rokala strgal. Pa vse ne pomaga nič, le vrabci se strašijo, zato jih tudi na podobi ni videti, ker so ravno plašni odleteli.

Tukaj se vidi, kako „trojica“ kanon obrne v trdnjavo „Slovenijo“, po kateri se ji sline cedé. Tine avancira za „fajerberkarja“. Pok! pok! pok! itd.

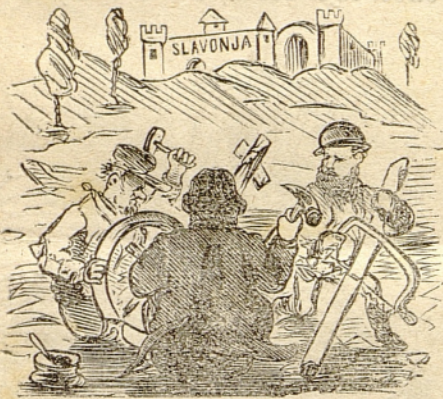
Prikaže pa se podpoveljnik trdnjave Costa (kterega pa tukaj ni videti, ker se preveč kadi) in spusti kroglo iz svojega kanona, ktera tako zelo zadene kanón trojice, da se trojici kar pred očmi blišči. Tine je precej hudo „pleziran“.

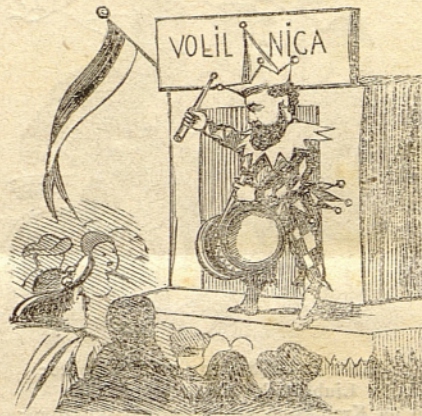
Vošnjak vlije iz ostankov starega kanóna, „Slov. Narod“ imenovanega, nov manjši kanón in ga krsti sam „Slov. Tednik“, da ima namen, po deželi postreliti vse, kar je „starega“ ali duhovskega stanú. Ta kanón je čudodelen, samo čudežev pa ne dela, kakor se je pričakovalo od njega.

Vošnjak na konju. Samo da je konj nekako trmast in lesen, tako da ga mora njegov sluga Nekdo malo potegniti. — Tukaj se vidi, kako Vošnjak iz Postojne slovesno nazaj v Ljubljano prijaha, kar je jako ginljivo. Vošnjak je ponosen na svojega konja, konj pa na Vošnjaka.

Ko se zopet zavedó in si rane zacelijo, začno popravljati svoj kanón. „Slovenija“ pa se prikaže v najlepši svitlobi, kar jih na vso moč jezi. Presneta krogla Costova, koliko škode je naredila!

Vošnjak v Postojni: Le sem, le sem, kar vas je volilcev! Tu notri boste videli in slišali lepe reči, kakoršnih še zdaj niste niti videli niti slišali. Vrgel se bo namreč grof Hohenwart iz kandidatnega stola in postavil na njegovo mesto dr. Razlag. Vse v enem dušku. Ne košta nič, kakor en glas. Vse drugo je zastonj.

In tako se povabi častito bereče občinstvo, da se zopet naroči: za celo leto z 3 gld., za pol leta z 1 gld. 50 kr., za četrt leta z 80 kr. Predstava se precej zopet začne, in nadaljevalo se bo, kar še ni pri kraju, s pomočjo dosedajnih političnih igralcev. Dr. Zarnik in Vošnjak sta za stalno pridobljena so-igralca.

„Brencelj“.

S tem listom prične se druga polovica V. letnika in vsi gg. naročniki, kateri so prejeli po pošti prijazne opombe, se svaré, da naj jih nikar ne prezirajo, ker „Brenceljnu“ kebri ne rastejo na drevesih.

Nekterim bolj znanim prijateljem naroda našega in naše stvari se pošlje ta list na ogled. Ako bi jim ne bil všeč, naj ga brez strahú nazaj pošljejo, kar nič ne stane. Ravno to naj storé tisti dosedajni naročniki, kterim „Brencelj“ ni več po volji; kdor ga obdrži, se s tem molčé zaveže, da ga hoče prejemati in tudi plačati. „Kravsovcem“ se ne pošilja.

Svoje prijatelje pa prosimo, da bi blagovolili razširjati in priporočati „Brenceljna“ posebno po kmetih, ker lahko previdijo, da se na ta način najlaglje iztepe oni duh iz naše slovenske, katoliške dežele, kteri se je pritepel po nekih klatežih iz Stajarskega v središče vse „Slovenije“ nemir in razpor delat in širit.

Ker je zopet več podob iz Zarnikovega in Vošnjakovega življenja naročenih, bote prišli števil. 15. in 16. še le v sredi septembra.

„Brenceljno“ opravištvó in založništvo.